Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2024/2024(DEC)

31.1.2025

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka X – Euroopan ulkosuhdehallinto
(2024/2024(DEC))

Valmistelija: Michael Gahler

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. korostaa, että viimeaikaiset tapahtumat, varsinkin Venäjän täysimittainen hyökkäys Ukrainaan ja sen vihamieliset pyrkimykset vaikuttaa demokraattisiin prosesseihin Euroopassa sekä kasvava epävakaus Lähi-idässä, ovat nostaneet EU:n ulkopolitiikan ja sen toteuttamisen EU:n jäsenvaltioiden ja toimielinten tärkeimpien huolenaiheiden joukkoon; korostaa Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) ja EU:n edustustojen keskeistä roolia unionin ulkopolitiikan toteuttamisessa ja ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjumisessa; painottaa, että EUH on tärkeä EU:n suhteille 25–30 miljoonaan unionin ulkopuolella asuvaan EU-kansalaiseen; toteaa, että Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ja siitä aiheutunut inflaation kiihtyminen ja energiakriisi vaikuttivat EUH:n ennestään rakenteellisesti alirahoitettuun talousarvioon suhteettomasti muihin EU:n toimielimiin verrattuna; on huolestunut näistä EUH:lle ja EU:n toimielinten suoriutumiselle aiheutuvista kielteisistä seurauksista sekä siitä, ettei nykyisen talousarviotilanteen korjaamiseksi ole toteutettu toimia, millä voi olla vakavia vaikutuksia EU:n suhteisiin kolmansiin maihin;

2. korostaa, että EUH:n on oltava keskeisessä roolissa edistämässä rauhaa ja vakautta Lähi-idässä, lisättävä rahoitusta humanitaarisen avun varmistamiseksi Libanonissa, Gazassa ja Syyriassa ja vahvistettava ihmisoikeuksien valvontaa;

3. korostaa taloudellisen tuen merkitystä EUH:n edustustoille Lähi-idässä, Persianlahden maissa ja Afrikassa, sillä se takaa niiden mahdollisuudet jatkaa unionin ulkoisen toiminnan toteuttamista alueella;

4. vaatii lisää määrärahoja YUTP:n toimiin ja muihin sopiviin rauhaa sekä konfliktin- ja kriisinhallintaa koskeviin välineisiin sekä tietotekniikka- ja turvallisuusprotokolliin, jotta EU:n toiminta ja valmiudet saadaan täysin nykyisten maailmanlaajuisten haasteiden ja konfliktien edellyttämälle tasolle;

5. korostaa EUH:n osuutta EU:n moninaisissa toimissa, joilla osoitetaan järkkymätön tuki Ukrainalle erilaisilla aloitteilla, kuten #StandWithUkraine -kampanjalla ja kohdennetuilla viestintähankkeilla, joista ovat esimerkkeinä Faces of Ukraine, Art vs War ja Share Your Light;

6. muistuttaa, että on ratkaisevan tärkeää vahvistaa entisestään EU:n tukea ihmisoikeuksille, demokratialle ja kehitykselle kolmansissa maissa NDICI – Globaali Eurooppa -välineen kautta, koska demokratioiden maailma on turvallisempi maailma; korostaa, että EU:n digitaalisen diplomatian resursseja olisi lisättävä edelleen nykytilanteessa, jossa teknologian kehitys on nopeaa ja geopoliittinen kilpailu kovaa; toteaa, että niin sanottu vihreä diplomatia ja vihreä siirtymä ovat yksi EU:n painopisteistä ja että siksi EU:n ulkoisissa toimissa olisi tehostettava toimintaa näillä aloilla suhteissa kolmansiin maihin;

7. panee merkille EUH:n roolin todisteiden keräämisessä sellaisia EU:n pakotteiden kohteena olevia, Venäjän valtion tukemia tiedotusvälineitä ja yksityishenkilöitä vastaan,

jotka levittävät disinformaatiota ja manipuloivat tietoa Venäjän hyökkäyssodan oikeuttamiseksi;

8. pitää valitettavana, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi varainhoitovuotta 2023 koskevassa vuosikertomuksessaan yhdessä tutkimistaan 13 maksusta kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevan virheen, joka koski pätevän hankintamenettelyn toteuttamatta jättämistä, ja esitti kuusi havaintoa, joita ei voida ilmaista kvantitatiivisesti ja jotka liittyivät EU:n edustustojen hankintamenettelyihin, muun muassa puutteisiin tarjoajien valintamenetelmässä ja tarjousten arvioinnissa sekä oikeudellisen sitoumuksen tekemiseen ennen talousarviositoumuksen tekemistä;

9. panee merkille, että Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 14/2023 havaittiin puutteita komission ja EUH:n käyttämissä menetelmissä, joiden avulla rahoitusta jaetaan kumppanimaille, ja seurantakehyksen rakenteessa ja suositettiin, että komissio ja EUH parantavat erityisesti rahoituksen jakamisen menetelmiä ja EU:n tuen vaikutuksen arviointia, kohdentavat tarkemmin ohjelmasuunnitteluprosessia ja yksinkertaistavat suuntaa-antaviin monivuotisiin ohjelmiin liittyviä indikaattoreita ja käyttävät niitä johdonmukaisesti;

10. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen Euroopan ulkosuhdehallinnosta koordinoijana ja sen päätelmät, joiden mukaan koordinointi on enimmäkseen vaikuttavaa ja EUH voi sen ansiosta tukea korkeaa edustajaa / varapuheenjohtajaa asianmukaisesti, kun tämä toteuttaa tehtäväänsä; panee kuitenkin merkille, että tiedonhallinnassa, henkilöstöhallinnossa ja raportoinnissa on edelleen joitakin puutteita; kehottaa EUH:ta priorisoimaan erityiskertomuksen suositusten toimeenpanon määräaikaan eli vuoteen 2025 mennessä, sillä on tärkeää toimia oikeaan aikaan, kun EUH haluaa vahvistaa operatiivista valmiuttaan ja lisätä panostaan EU:n ulkopoliittisiin tavoitteisiin;

11. panee merkille, että EUH on sitoutunut parantamaan kustannustehokkuuttaan mutta sillä oli vuonna 2023 edelleen merkittäviä talousarviorajoitteita geopoliittisten haasteiden lisääntymisestä huolimatta; toteaa EUH:n leikanneen huomattavasti virkamatka- ja edustusmäärärahojaan, mikä vaikuttaa suoraan ulkoasiainhallinnon ydintehtäviin, vähentäneen ei-pakollisia menoja sekä jäädyttäneen ja lykänneen kiinteistöjen huolto-, infrastruktuuri- ja tietotekniikkahankkeita; toteaa huolestuneena, että nämä talousarviorajoitteet saattavat johtaa siihen, että EU-maiden suurlähetystöjä suljetaan liikaa, ja viivästyttää turvallisuusjärjestelmien asentamista useissa EU:n edustustoissa, mikä vaikeuttaa EUH:n kykyä toteuttaa toimeksiantoaan, puolustaa EU:n arvoja ja varmistaa asianmukaisesti kaikkea edustustojen henkilöstöä koskeva huolenpitovelvollisuus; kehottaa jäsenvaltioita osoittamaan riittävästi rahoitusta EUH:lle ja komissiolle, jotta voidaan varmistaa, että EU pitää edustustoverkostonsa ennallaan, sillä se kertoo unionin maailmanlaajuisesta sitoutumisesta; painottaa, että leikkaukset saattavat vaikuttaa kielteisesti ulkosuhteiden välineiden, kuten NDICI:n ja Global Gatewayn täytäntöönpanoon; korostaa tarvetta osoittaa EUH:n strategisen viestinnän ja ennakoinnin osastolle riittävästi resursseja, jotta se voi edelleen vastata tehokkaasti disinformaatiokampanjoihin, joita autoritaariset ja epäliberaalit hallinnot käyttävät strategisina työkaluina; pitää tässä yhteydessä myönteisenä ilmoitusta strategisen viestinnän ja tiedonmanipuloinnin torjunnan työryhmän perustamisesta komission viestinnän pääosastoon;

12. pitää myönteisenä Ukrainalle osoitettua vankkumatonta tukea, jonka muotoja ovat esimerkiksi EU:n siviilialan neuvontaoperaatio (EUAM Ukraina) ja ukrainalaissotilaiden kouluttaminen Ukrainaa tukevassa Euroopan unionin sotilaallisessa avustusoperaatiossa (EUMAM Ukraina);

13. pitää myönteisenä ensimmäisen Persianlahden aluetta käsittelevän Euroopan unionin erityisedustajan nimittämistä;

14. korostaa, että EU:n on lisättävä rahoitusta, jolla vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa sekä Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelmaa koskevaa ulkopoliittisten toimien budjettikohtaa, jotta voidaan varmistaa johdonmukainen rahoitus aloitteille, joilla edistetään sukupuolitietoista johtajuutta, suojellaan naisten oikeuksia ja torjutaan seksuaalista ja sukupuolistunutta väkivaltaa konflikteissa ja niiden jälkeisissä tilanteissa; painottaa, että tällainen rahoitus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan tukea paikallisia kansalaisjärjestöjä ja tarjota selviytyneisiin keskittyvää tukea ja jotta sukupuolinäkökohdat sisällytetään EU:n diplomaattisiin pyrkimyksiin ja turvallisuustoimiin;

15. korostaa, että toimintasuunnitelmassa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi (GAP) III määritetään, että 85 prosentilla EU:n uusista toimista on edistettävä sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen vaikutusvallan edistämistä; kehottaa EUH:ta nopeuttamaan toimintasuunnitelman tavoitteisiin pääsemistä siten, että se keskittyy jokapäiväisessä työssään mielekkäällä tavalla toimintasuunnitelman keskeisiin osa-alueisiin, kuten sukupuolistuneen väkivallan lopettamiseen, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistämiseen, taloudellisiin ja sosiaalisiin oikeuksiin ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen, yhdenvertaiseen osallistumiseen ja johtajuuteen; huomauttaa, että GAP III -toimintasuunnitelman voimassaolo päättyy vuonna 2027, ja kehottaa EUH:ta tämän vuoksi kehittämään entistä kunnianhimoisemman GAP IV -toimintasuunnitelman, jolla varmistetaan vahvempi yhteys naisten oikeuksien ja vaikutusvallan edistämisen ja EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan välillä ja joka on toteutusvalmis vuodesta 2028 alkaen;

16. korostaa maailman lasten äärimmäisen haavoittuvaista asemaa, erityisesti aseellisissa konflikteissa; on syvästi huolissaan kymmenistä tuhansista lapsista, joihin aseelliset konfliktit vaikuttivat eri puolilla maailmaa ja joiden keskeisimpiä perusoikeuksia loukattiin ja rikottiin kammottavasti vuonna 2023; kehottaa EUH:ta ottamaan lasten oikeudet toimintansa keskiöön;

17. kannustaa edelleen EUH:ta ja unionin edustustoja tukemaan kolmansien maiden paikallisia toimijoita ja kansalaisjärjestöjä ja tekemään yhteistyötä niiden kanssa, jotta vuoropuhelua oikeusvaltioperiaatteesta, perustavanlaatuisista ihmisoikeuksista ja korruption ja EU:n varojen väärinkäytön torjunnasta voidaan lisätä;

18. kehottaa EU:n edustustoja lisäämään tukeaan aidoille demokraattisille toimijoille ja kansalaisyhteiskunnalle Länsi-Balkanilla, tuomitsemaan jyrkästi ja julkisesti epäliberaalien ja epädemokraattisten toimijoiden unionin edun vastaiset toimet ja varmistamaan, että liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) rahoituksen täytäntöönpano vastaa EU:n tavoitteita; kehottaa alueen EU:n edustustoja soveltamaan uskottavampaa ja ansioihin perustuvaa lähestymistapaa, joka pohjautuu

Kööpenhaminan kriteereihin, varsinkin oikeusvaltioperiaatteeseen, demokratiaan ja ihmisoikeuksien suojeluun, erityisesti kun otetaan huomioon joidenkin Länsi-Balkanin maiden vähäinen edistyminen;

19. kehottaa lisäämään EU:n tukea Moldovalle disinformaation, hybridiuhkien ja kyberhyökkäysten torjuntaan; kehottaa EU:n Moldovan-edustustoa lisäämään toimiaan edistääkseen ennakoivampaa ja vaikuttavampaa viestintästrategiaa, jossa käsitellään EU-jäsenyysnäkymiä ja johon sisältyy venäjänkielinen tiedottaminen;

20. muistuttaa naisten oikeuksien ja hlbtiq+ -henkilöiden oikeuksien kehnosta tilanteesta monissa osissa maailmaa; korostaa, että näitä oikeuksia on välttämätöntä suojella paremmin; korostaa EUH:n keskeistä roolia ihmisoikeuksien edistäjänä eri puolilla maailmaa; kehottaa EUH:ta kehittämään toimiaan tässä suhteessa;

21. pitää vaalitarkkailuvaltuuskuntaa käytännöllisenä ja vaikuttavana ulkopolitiikan välineenä, joka on jatkossakin keskeinen osa EU:n demokratiatukitoimia ja -strategioita; kehottaa EU:ta varmistamaan riittävät resurssit EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnille, jotta niiden toimintaa voidaan laajentaa myös ehdokas- ja naapurimaissa järjestettäviin vaaleihin;

22. suhtautuu myönteisesti EU:n kumppanuusoperaation käynnistämiseen Moldovassa (EUPM Moldova); korostaa EUPM Moldova -operaation keskeistä roolia ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan operaation toimeksiantoa myös toukokuun 2025 jälkeen sekä lisäämään samalla resursseja sen vaikuttavuuden parantamiseksi;

23. kehottaa painokkaasti EUH:ta ja EU:n edustustoja seuraamaan tiiviisti demokratian tilaa eri maissa ja antamaan logistista ja teknistä tukea ihmisoikeuksien puolustajille ja alkuperäiskansojen edustajille, erityisesti naisille;

24. korostaa, että uskonnon ja vakaumuksen vapaus on perusarvo vapaassa maailmassa ja Euroopan unionissa; kehottaa EUH:ta ottamaan uskontodiplomatian osaksi toimintaansa ja tunnustamaan uskonnon osaksi maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisua; painottaa, että tähän lähestymistapaan olisi kuuluttava kristittyjen ja muiden uskonnollisten ryhmien oikeuksien aktiivinen suojelu, erityisesti maissa, joissa ne ovat vähemmistöasemassa, sekä suvaitsevaisuuden edistäminen ja sen varmistaminen, että uskonnon vapaus on osa kaikkia EU:n ulkoisia sitoumuksia ja toimintamalleja.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	30.1.2025
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 53 –: 19 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (216 art. 7 kohta)	Catarina Vieira

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Geadis Geadi, Şerban Dimitrie Sturdza

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää